

СЕКЦІЯ 5. РЕЗИЛЕНТНІСТЬ ПРОДОВОЛЬЧОЇ САМОДОСТАТНОСТІ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 339.138:330.34

DOI 10.31521/978-617-7149-86-5-98

РОЛЬ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ У РОЗВИТКУ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗИЛЕНТНОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Бєднін І.О., аспірант

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація. Стаття розглядає важливість маркетингових комунікацій у розвитку циркулярної економіки, особливо через освітні кампанії, залучення місцевих ініціатив і підвищення соціальної відповідальності бізнесу. Окремо розглядаються переваги циркулярних практик для зміцнення економічної стійкості громад, розвитку місцевих ініціатив з переробки відходів, а також для покращення екологічної стабільності територій. Застосування циркулярних практик в результаті створює сильніші громади, здатні ефективно реагувати на глобальні виклики, зберігаючи при цьому природні ресурси та підвищуючи якість життя мешканців.

Ключові слова: циркулярна економіка, маркетингові комунікації, резилентність громад, сталий розвиток, переробка відходів, соціальна відповідальність бізнесу, місцеві ініціативи.

Циркулярна економіка, заснована на принципах повторного використання ресурсів, переробки та мінімізації відходів, стає важливим аспектом для забезпечення сталого розвитку. У сучасних умовах, де зміни клімату, глобалізація та соціально-економічні наслідки воєнних дій ставлять під загрозу стабільність громад, циркулярна економіка стає важливим інструментом для підвищення їх резилентності. Маркетингові комунікації відіграють ключову роль у просуванні циркулярних практик, допомагаючи змінити споживацьку поведінку, формувати екологічно відповідальне ставлення до ресурсів і забезпечувати сталий розвиток на місцевому рівні.

Циркулярна економіка (або економіка замкненого циклу) фокусується на відновленні ресурсів, рециклінгу відходів і використанні відновлюваних джерел енергії. При цьому кінцевою метою є «замикання циклу» (closing the loop) – тобто якомога більший потік ресурсів спрямувати у новий ресурсний цикл і зменшити залишкові відходи до мінімуму, а в ідеалі звести їх до нуля – zero waste [1, с.6-7].

Циркулярна економіка в сучасному розумінні представлена кругообігом – від розподілу ресурсів до їх переробки та створення нових продуктів на їхній основі. Загалом виокремлюють чотири її системоутворювальні елементи: соціальна й екологічна відповідальність, R-принципи, зменшення споживання дефіцитних ресурсів, попит на вторинні матеріальні ресурси [2].

Маркетингові комунікації є важливим інструментом для зміни споживацької поведінки та стимулювання попиту на циркулярні продукти і послуги. Завдяки правильному інформуванню та просвітницьким кампаніям можна змінити ставлення людей до використання ресурсів, звертаючи увагу на важливість повторного використання, переробки та збереження природних багатств. Таким чином, маркетингові комунікації можуть відігравати ключову роль у формуванні екологічно свідомого суспільства.

Один з аспектів, де маркетинг може допомогти – це освітні кампанії. Споживачі повинні розуміти, чому важливо переходити на більш сталий спосіб споживання, і чому циркулярна економіка має таке значення для майбутнього їх громади. Підприємства можуть організовувати інформаційні кампанії, які пояснюють переваги переробки, використання екологічно чистих матеріалів та інших аспектів циркулярної економіки. Такі ініціативи допомагають формувати нові споживчі звички та сприяють зростанню попиту на стійкі продукти і послуги.

Другий важливий напрямок – це залучення до місцевих ініціатив. Місцеві виробники та підприємства можуть створювати програми, які заохочують громаду до участі в екологічних ініціативах, таких як збирання відходів, переробка упаковки чи підтримка локальних екологічно чистих виробників. Правильно спрямовані маркетингові зусилля можуть допомогти сформувати відданість таким ініціативам, що в свою чергу сприяє їх впровадженню та зміцненню соціальної відповідальності громади. Участь у таких програмах стає не лише екологічно корисною, а й соціально бажаною.

Ще одним аспектом є підвищення соціальної відповідальності бізнесу. Бренди, які підтримують циркулярні практики, можуть демонструвати свою соціальну відповідальність через маркетингові канали. Це не тільки зміцнює імідж компанії, а й надихає інші підприємства та громади на запровадження схожих практик. Такі маркетингові ініціативи створюють ефект «доміно», сприяючи поширенню циркулярних практик на більш широкий рівень і стимулюючи зміни у громадському мисленні щодо екологічних аспектів економічної діяльності.

Резилентність територіальних громад – це їхня здатність адаптуватися до змін і відновлюватися після кризових ситуацій. Циркулярні практики, які засновані на систематичних, циклічних діях, стають ключем до побудови такої стійкості. Вони передбачають постійний обмін досвідом, регулярне оновлення стратегій та інтеграцію різних рівнів взаємодії – від індивідуального до суспільного. Один із способів зміцнення резилентності громад – це розвиток місцевих ініціатив з переробки та утилізації відходів. Відмітимо, що сфера управління відходами належить до однієї з тих, за якими оцінюють роботу місцевої влади. Чистота населеного пункту та задоволення мешканців рівнем надання комунальних послуг є обличчям території і безпосередньо впливають на рейтинги місцевої влади. І саме їй під силу змінити економіку і зробити її дійсно ефективною. Усі повноваження у сфері управління побутовими відходами передані органам місцевого самоврядування, як частина процесу децентралізації. Майже 80% населення України охоплено послугами з вивезення побутових

відходів. У 2022 році перероблено та утилізовано близько 9,9% побутових відходів, з них: 1,66% спалено, а 8,24% побутових відходів потрапило на заготівельні пункти вторинної сировини та сміттєпереробні лінії [3]. Завдяки залученню місцевих підприємств та жителів до екологічних практик, таких як переробка упаковки та використання вторинних матеріалів, громади можуть не лише зменшити обсяг відходів, а й створити нові робочі місця, що сприяє економічному розвитку. Ці ініціативи дозволяють зменшити навантаження на екологію та заохочувати громадян до більш відповідального ставлення до ресурсів.

Додатково, циркулярні практики допомагають зберігати екологічну стабільність громади, що, в свою чергу, забезпечує більш стабільне та здорове середовище для життя. Використання відновлюваних ресурсів та екологічно чистих технологій для місцевого виробництва сприяє розвитку циркулярної економіки і підвищує життєздатність громади. Це допомагає створювати сильніші та більш незалежні громади, здатні ефективно реагувати на виклики, такі як зміни клімату чи економічні кризи.

Таким чином, циркулярні практики є основою для сталого розвитку громад, зміцнення їх економічної стійкості та покращення якості життя. Резилентність громад не лише залежить від здатності адаптуватися до змін, але й від здатності самостійно відновлювати і підтримувати життєво важливі ресурси в межах своєї території.

Список використаних джерел

1. Сучасне керування відходами відповідно до принципів циркулярної економіки. *Посібник курсу ZWA deep level*. 2021. 140 с. URL: <https://zerowastekharkiv.org.ua/wp-content/uploads/2021/12/posybnic-lekciye-book-5.pdf>
2. Горбаль Н. І., Сліпачик С. В. Циркулярна економіка: особливості та перспективи впровадження в Україні в умовах війни. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку*. № 1 (11), 2024. С.92-104. <https://doi.org/10.23939/smeu2024.01.092>
3. Стан сфери поводження з побутовими відходами в Україні. *Міністерство розвитку громад та територій України*. 2023. URL: <https://mtu.gov.ua/news/34323.html>

Abstract. The article discusses the importance of marketing communications in the development of the circular economy, particularly through educational campaigns, the involvement of local initiatives, and the enhancement of corporate social responsibility. It separately examines the benefits of circular practices for strengthening the economic resilience of communities, developing local waste recycling initiatives, and improving the ecological stability of regions. The application of circular practices ultimately creates stronger communities that are capable of effectively responding to global challenges while conserving natural resources and improving the quality of life for residents.

Keywords: circular economy, marketing communications, community resilience, sustainable development, waste recycling, corporate social responsibility, local initiatives.